

Dosarul nr. 1ra-656/2022
1-20066754-01-1ra-04052022

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

07 septembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:
Președinte – Timofti Vladimir,
Judecători – Plămădeală Ghenadie, Cobzac Elena

Examinând fără citarea părților, în baza materialelor cauzei admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către inculpatul Rusu Andrei, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 octombrie 2021, în cauza penală în privința lui

Rusu Andrei XXXXX, născut la XXXXX, originar și domiciliat în XXXXX, XXXXX,

în comiterea infracțiunii prevăzute de art.186 alin.(2), lit. d) Cod penal.

Termenii de examinare:
prima instanță: 18.06.2020 – 12.02.2021;
instanța de apel: 19.02.2021 – 19.10.2021;
instanța de recurs: 04.05.2022 – 07.09.2022.

Asupra admisibilității recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Anenii Noi, sediul Central din 12 februarie 2021, *Rusu Andrei* a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2), lit. d) Cod penal și în baza acestei Legi a fost condamnat la o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de - **1** (unu) an, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Termenul executării pedepsei de calculat din momentul reținerii cu includerea perioadei din 15.06.2020 – 23.11.2020.

2. În sentința din 12 februarie 2021, prima instanță a constatat în fapt că:

Rusu Andrei, la 22 ianuarie 2019, pe parcursul zilei, având acces liber în casa din or. XXXXX, str. XXXXX, unde se afla în ospetie, urmărind scopul de a sustrage bunurile altei persoane, a sustras pe ascuns 3 490 lei ce aparțineau lui Slivca Alexandru și 7 500 lei ce aparțineau lui Panța Elena, prin ce a cauzat părților vătămate o pagubă materială considerabilă în sumă totală de 10 990 lei.

Astfel, acțiunile Rusu Andrei au fost încadrate juridic în baza art. 186 alin. (2), lit. d) Cod penal, după indicii calificativi – ”*sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoanei, cu cauzare de daune în proporții considerabile*”.

3. Nefiind de acord cu sentința pronunțată, avocatul *Negru Olesea* în numele inculpatului Rusu Andrei, a declarat apel, prin care a solicitat casarea sentinței Judecătoriei Anenii Noi, sediul Central din 12 februarie 2021 în partea stabilirii pedepsei, cu adoptarea unei noi hotărâri prin care inculpatului Rusu Andrei, să-i fie aplicată o pedeapsă cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal.

În susținerea apelului, avocatul a menționat că pedeapsa aplicată inculpatului este disproporționat de aspră și instanța la individualizarea pedepsei urma să constate posibilitatea reeducării inculpatului fără izolarea acestuia de societate, ținându-se cont de circumstanțele cauzei, de atitudinea inculpatului față de fapta comisă, de circumstanțele ce caracterizează personalitatea acestuia.

A susținut avocatul, că este temei de a constata posibilitatea corectării inculpatului prin aplicarea unei pedepse cu suspendarea executării acesteia pentru un termen de probațiune, astfel acordându-i șansa de a demonstra justificarea încrederii acordate.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 octombrie 2021, apelul avocatului *Negru Olesea* în numele inculpatului Rusu Andrei, declarat împotriva sentinței Judecătoriei Anenii Noi, sediul Central din 12 februarie 2021, a fost respins ca nefondat cu menținerea sentinței primei instanțe.

4.1. În motivarea soluției emise instanța de apel a menționat că, inculpatul Rusu Andrei, în ședință de judecată nu s-a prezentat, locul aflării acestuia nefiind cunoscut, în privința sa fiind pornit dosar de căutare cu nr. 2020250242.

A menționat instanța de apel, că fiind întreprinse măsurile necesare de asigurare a prezenței inculpatului în ședința de judecată, audiind opinia participanților la proces, în baza art. 321 Cod de procedură penală, a considerat posibilă examinarea cauzei în lipsa inculpatului, deoarece aceasta s-a eschivat de a se prezenta în instanță.

Totodată, instanța de apel a menționat că, partea acuzării, cât și apărării, nu au prezentat probe noi, solicitând doar verificarea și aprecierea probelor cercetate în instanța de fond.

La fel, instanța de apel în urma verificării circumstanțelor de fapt și de drept, cât și a argumentelor apelantului, a ajuns la concluzia că lipsesc careva dubii sau bănuieli care ar putea pune la îndoială vinovăția inculpatului, în comiterea faptei încadrate în baza art. 186 alin. (2), lit. d) Cod penal, sub acest aspect sentința în cauză nefiind contestată.

Instanța de apel a relatat că, călăuzindu-se de principiul prezumției nevinovăției, cercetând nemijlocit toate probele prezentate, a constatat că vinovăția lui Rusu Andrei în comiterea infracțiunii imputate a fost confirmată incontestabil prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată și care nu prezintă careva dubii.

A constatat instanța de apel că, la pronunțarea sentinței, instanța de judecată, corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a

concluzionat că, inculpatul a comis anume fapta infracțională imputată, corect încadrată în dispoziția art. 186 alin. (2), lit. d) Cod penal.

De asemenea, a indicat instanța de apel, că nu a avut temei de a interveni în sentința instanței de fond în partea stabilirii pedepsei inculpatului Rusu Andrei or, la stabilirea categoriei și măsurii de pedeapsă, s-a ținut cont de toate circumstanțele reale și personale privind individualizarea pedepsei, acestuia aplicându-se o pedeapsă corectă, echitabilă și legală.

În acest sens, a notat instanța de apel că, instanța de fond a respectat prevederile art. art. 96, 385 alin. (1) și 394 alin. (1) și alin. (2) Codul de procedură penală, precum și la stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de fond, corect a aplicat prevederile legale, și în conformitate cu prevederile art. art. 7, 75 Cod penal, a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, precum și scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.

Instanța de apel a reținut ideea că, inculpatul a manifestat dezinteres în raport cu faptele sale ilegale precum și în raport cu semnalele transmise acestuia de organele de drept, reflectată și de conduita adoptată de inculpat pe parcursul examinării prezentei cauze penale.

În acest sens, a relatat instanța de apel, că inculpatul știind despre examinarea cauzei, s-a eschivat de la obligația de a se prezenta în fața instanței.

În virtutea circumstanțelor enunțate, instanța de apel a apreciat că reeducarea inculpatului, restabilirea echității sociale, precum și realizarea prevenției generale și speciale va putea fi făcută doar prin stabilirea unei pedepse cu închisoarea.

În acest context, instanța de apel a reținut că, pedeapsa penală sub formă de închisoare pe un termen de 1 (un) an cu executare în penitenciar de tip semiînchis, aplicată inculpatului Rusu Andrei, pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2), lit. d) Cod penal, este una legală, proporțională cu fapta comisă și în măsură să asigure atingerea scopului pedepsei penale.

Cu referire la argumentele apărătorului, instanța de apel a notat că aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, nu reprezintă o categorie aparte de pedeapsă, ci o măsură oferită condamnatului prin Lege de a demonstra că infracțiunea comisă de el, este un incident în viața acestuia.

De asemenea, instanța de apel a constatat, că la individualizarea pedepsei penale stabilite inculpatului în prezenta speță, instanța de fond a pus accentul și pe personalitatea persoanei vinovate, învederând și celelalte criterii de individualizare a pedepsei penale, cum ar fi gravitatea infracțiunii săvârșite, influența pedepsei asupra corectării și reeducării vinovatului.

Subliniază instanța de apel că, față de lucrul judecat de primă instanță, se constată motivarea amplă și temeinică a sentinței pronunțate cu privire la procesul de evaluare și apreciere a probelor prezentate de părți în raport cu fapta incriminată prin rechizitoriu inculpatului. Astfel, fiind în corespundere cu exigențele articolului 6 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

5. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, inculpatul *Rusu Andrei*, la 11.04.2022 a depus recurs invocând prevederile art. art. 420, 421, 427 alin. (1), pct. 11), 435 Cod procedură penală, solicită casarea deciziei în partea condamnării, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri cu dispunerea încetării procesului penal în privința inculpatului, dat fiind faptul intervenirii actului de amnistie.

În motivarea recursului, inculpatul făcând trimitere la art. 107 Cod penal și la Legea nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, a considerat că sunt prezente temeiurile prevăzute la art. 427 alin. (1), pct. 11) Cod procedură penală.

6. În conformitate cu prevederile art.431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală, *procurorul* a depus referință privind opinia sa asupra recursului ordinar declarat, solicitând inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează asupra inadmisibilității acestuia din următoarele considerente.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, *instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că, recursul este declarat peste termen.*

Dispozițiile art. 422 Cod de procedură penală, prevăd expres că *termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.*

Din materialele dosarului rezultă că, dispozitivul deciziei atacate a fost pronunțat la 19 octombrie 2021, inclusiv în prezența avocatului Negru Olesea, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată din aceeași dată (f.d.212-215), din care rezultă că avocatul Negru Olesea a fost înștiințată despre ziua pronunțării deciziei motivate stabilită pentru 23 noiembrie 2021, ora 14:00.

În speță, termenul de 30 zile se calculează, începând cu 24 noiembrie 2021 și a fost epuizat la 24 decembrie 2021, însă recursul ordinar a fost declarat abia la 11 aprilie 2022 (f. d. 233-234).

Din cele constatate mai sus, instanța de recurs conchide că, recursul declarat de Rusu Andrei este depus peste termenul legal de 30 zile, prevăzut în art. 422 Cod de procedură penală.

Astfel, potrivit prevederilor art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală, *în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.*

Mai mult ca atât, potrivit art. 231 Cod de procedură penală, *termenele stabilite de prezentul cod se calculează pe ore, zile, luni și ani. La calcularea termenelor procedurale se pornește de la ora, ziua, luna și anul indicate în actul care a provocat curgerea termenului, afară de cazurile în care legea dispune altfel. La calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se ia în calcul ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește.*

La caz, Colegiul penal atestă că, inculpatul *Rusu Andrei* a cunoscut despre faptul că în privința sa este pornită o cauză penală și în mod intenționat s-a eschivat de la judecată, or, la faza urmăririi penale acesta a fost audiat și înmănată copia rechizitoriului la 17.06.2020 (f.d.114), iar la 18.06.2020 cauza a fost expediată în instanța de judecată (f.d.119).

Astfel, dânsul cunoscând că în privința sa este pornită o cauză penală în baza art. 186 alin. (2), lit. d) Cod penal și care se află pe rolul instanțelor de judecată nu a încercat într-un mod efectiv să anunțe instanțele despre locul aflării lui, sau să se intereseze de soarta procesului penal în care era vizat.

La acest capitol, unul dintre scopurile Legii procesual penale este asigurarea egalității pentru toate părțile interesate în procesul penal, însă acest deziderat impune disciplinarea activității procesuale, inclusiv și prin stabilirea unor termene peremptorii.

În acest sens, dispoziția art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală impune obligația îndeplinirii în termen a actelor de procedură, sub sancțiunea decăderii din exercițiul dreptului. Astfel, neexecutarea în termen a unui drept procesual, conform sancțiunii menționate, duce la pierderea acestuia.

Cu referire la prezenta cauză, Colegiul penal reține și hotărârea *Năstase v. Republica Moldova* din 17 ianuarie 2019 (cererea nr.74444/11), în care Curtea a relevat că „în cazul când prin atitudinea sa, anume reclamantul a determinat examinarea cauzei în absența sa de către instanțele judecătorești naționale, concluzionând că, prin acțiunile sale, reclamantul a renunțat la dreptul său de a se apăra personal. Totodată, având în vedere că prezenta cauză nu se referă la un acuzat necitat sau nereprezentat de către un avocat și ținând cont de marja de apreciere a autorităților naționale, Curtea a considerat că, de fapt, condamnarea reclamantului *în absența* și refuzul instanțelor de a reexamina cauza în prezența sa nu au constituit o pedeapsă disproporționată”.

Totodată urmează de menționat și practica CEDO, *cauza Kattan versus România (decizia din 21 ianuarie 2014)*, prin care s-a statuat că nu va fi încălcat art.6 din CEDO, în cazul când inculpatul contribuie la crearea unei situații, în care în mod rezonabil a putut prevedea consecințele comportamentului său - examinarea cauzei în lipsa sa. În cazul când inculpatul a cunoscut despre desfășurarea judecății și nu s-a prezentat în fața instanțelor, este vorba despre o condiție procesuală culpabilă a inculpatului.

Așadar, Colegiul penal notează că, o astfel de soluție este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul articolului 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului/recursului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

În hotărârea CtEDO pronunțată în cauza *Ponomariou vs Ucraina* (03 aprilie 2008) Curtea Europeană a notat că, deși în speță nu era vorba despre

desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe noi descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

De asemenea, Colegiul penal reține și jurisprudența CtEDO în hotărârea pronunțată în cauza *Bodiu vs. Republica Moldova* din 18 iunie 2019 (cererea nr. 7516/10), în care Curtea a statuat că admiterea cererii de recurs după o perioadă de timp considerabilă și în absența oricărei explicații plauzibile cu privire la motivul pentru care partea s-a aflat în imposibilitate de a se adresa mai devreme, s-a soldat cu ignorarea unui întreg proces judiciar, și în consecință s-a constatat încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a dreptului la un proces echitabil garantat de art.6§1 CEDO.

În acest context, Colegiul penal constatând încălcarea de către recurent a prevederilor art.422 Cod de procedură penală, a ajuns la concluzia inadmisibilității recursului declarat, din motiv că este depus peste termen.

8. În conformitate cu prevederile art.432 alin.(2), pct.2) Cod de procedură penală, Colegiul penal

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către *Rusu Andrei*, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 octombrie 2021, în cauza penală în privința lui ***Rusu Andrei XXXXX***, ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă.

Decizia pronunțată integral la 07 septembrie 2022.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Plămădeală Ghenadie

Cobzac Elena